

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

ÎNCHEIERE

cu privire la inadmisibilitatea recursului

învinuirea lui

Cătălin Budu, Ion Budu, Victor Conduforov, Andrei Carabet,
SRL „Buta Plus”, SRL „Speranța-PF-Com”, SRL „Bona Fides
Intel”, SRL „Beton Industrie”

(art. 244 alin. (2) lit. b) Cod penal)

*(Dosarul nr. 1ra-467/2022)
(1-15227770-01-1ra-24032022)*

Recurs depus până la 01 septembrie 2023 în temeiul art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală – recursul procurorului nu se încadrează în acest temei de recurs, deoarece nu combate convingător aprecierea dată probelor de instanța de apel.

09 ianuarie 2025

Au judecat anterior cauza judecătorești

Prima instanță – Alexandru Spoială

Curtea de apel – Xenofon Ulianoschi, Sergiu Furdui, Svetlana Balmuș,
Stelian Teleucă, Silvia Cecan, Igor Mînăscuță

Curtea Supremă de Justiție – Iurie Diaconu, Ion Guzun, Liliana Catan,
Victor Burduh, Maria Ghervas

Textul corespunde originalului

Judecând în lipsa părților recursul în cauza penală privind învinuirea lui Cătălin Budu, Ion Budu, Victor Conduforov, Andrei Carabet, SRL„Buta Plus”, SRL„Speranța-PF-Com”, SRL„Bona Fides Intel”, SRL„Beton Industrie”,

Curtea Supremă de Justiție, în completul compus din:

Stella Bleșceaga, *Președinte*,

Vladislav Gribincea

Lilia Roic - Botezatu, *judecători*,

constată următoarele:

ASPECTE GENERALE ȘI DE PROCEDURĂ

1. Cătălin Budu și Victor Conduforov s-au născut în anul 1991 și respectiv 1959, în mun. Chișinău. Ion Budu s-a născut în anul 1965 în raionul Strășeni, iar Andrei Carabet s-a născut în anul 1983 în raionul Leova.

2. SRL „Buta Plus” a fost înregistrată la 07 decembrie 1999, având sediul juridic în mun. Chișinău, str. Meșterul Manole, nr. 18. SRL „Speranța-PF-Com” a fost înregistrată tot la 07 decembrie 1999, cu sediul juridic în mun. Chișinău, str. 31 august 1989, nr. 32, ap. 1. SRL „Bona Fides Intel” a fost înregistrată la 20 martie 2000, cu sediul juridic în mun. Chișinău, str. 31 august 1989, nr. 32, ap. 1. SRL „Beton Industrie” a fost înregistrată la 26 februarie 2008, având sediul juridic în mun. Chișinău, str. Industrială, nr. 8.

3. Cele patru persoane fizice și patru persoane juridice au fost acuzate, în temeiul art. 244 alin. (2) lit. b) din Codul penal (evaziunea fiscală a întreprinderilor, instituțiilor și organizațiilor), de includerea în actele financiar-contabile a unor date denaturate, bazate pe operațiuni care nu au avut loc. Potrivit acuzării, aceste acțiuni au dus la diminuarea taxei pe valoare adăugată (TVA).

4. SRL „Buta Plus”, SRL „Speranța-PF-Com”, SRL „Bona Fides Intel”, SRL „Beton Industrie” au fost apărate de avocatul Teodor Bordei. Cătălin Budu, Ion Budu, Victor Conduforov și Andrei Carabet au fost apărați de avocatul Andrei Crasnoștan.

5. În prima instanță cauza a fost examinată în procedură generală. La 19 octombrie 2015, prima instanță a achitat inculpații, din motiv că fapta lor nu întrunește elementele infracțiunii.

6. La 02 noiembrie 2015, procurorul în Procuratura de Transport, Ion Neguriță, a contestat sentința cu apel.

7. La 20 iunie 2018, Curtea de Apel Chișinău a respins apelul procurorului La 29 ianuarie 2019, Curtea Supremă de Justiție a remis cauza la rejudecare. La 23 noiembrie 2021, instanța de apel a respins apelul procurorului și a menținut sentința.

8. La 27 ianuarie 2022, decizia Curții de Apel Chișinău din 23 noiembrie 2021 a fost atacată cu recurs de către procurorul în Procuratura de circumscripție

Chișinău, Dorina Tăut, în temeiul art. 427 alin. (1), pct. 6) Cod de procedură penală.

9. Urmărirea penală în această cauză a fost pornită la 02 iulie 2013, iar cauza penală a fost transmisă în instanța judecată la 21 mai 2014. Prima instanță a examinat cauza în perioada 21 mai 2014 – 19 octombrie 2015. Instanța de apel a examinat cauza în perioadele: 30 noiembrie 2015 – 20 iunie 2018 și 18 martie 2019 – 23 noiembrie 2021. Curtea Supremă de Justiție a examinat anterior cauza în perioada 15 august 2018 – 29 ianuarie 2019.

10. Dosarul a ajuns din nou la Curtea Supremă de Justiție la 22 martie 2022.

ÎN FAPT

a. Învinuirea adusă

11. Ion Budu, administrator al SRL „Bona Fides Intel”, a semnat un contract fictiv de vânzare-cumpărare cu SRL „Altris-Prim”, privind achiziționarea pieselor de schimb. În perioada 04 septembrie - 17 septembrie 2012, au fost înregistrate în contabilitate achiziții fictive de 2.440.138 de lei, inclusiv TVA de 406.689 de lei, pe baza a 25 de facturi fiscale. În realitate, tranzacțiile nu au avut loc pe motiv că la 26 octombrie 2012, SRL „Altris Prim” (anulat ca plătitor TVA la 31 octombrie 2010), s-a înregistrat modificarea completă a componenței fondatorilor. La 25 octombrie 2012, a fost întocmit actul de predare - primire, a formularelor facturilor nefolosite cu seria FU cu numerele 1164626-1164650 noului fondator și conducător Pavel Șvagher. Astfel, la momentul reflectării în documentele de evidență contabilă a intrării de mărfuri în valoare de 2.440.138 lei, inclusiv TVA 406.689 lei, SRL „Bona Fides Intel” nu dispunea de facturile fiscale cu seria Drept urmare, a fost înregistrată diminuarea TVA-ului datorat bugetului de stat cu 390.162 de lei. (Vol. IV, f.d. 246 - 248).

12. Ion Budu, în calitate de administrator și fondator, și SRL „Speranța-PF-Com”, sunt acuzați că, în perioada august 2011 - februarie 2012, a achiziționat fictiv de la SRL „Stas-Agro”, o societate inclusă în lista delicvenților la o dată necunoscută și anulată ca subiect al impunerii cu TVA la 08 noiembrie 2012, diverse mărfuri, inclusiv piese de schimb pentru trenuri, în valoare de 11.349.190 lei, pe baza a 16 facturi fiscale. Aceste facturi conțin date denaturate pentru operațiuni care nu au avut loc. TVA-ul aferent acestor achiziții (1.891.531,16 de lei) a fost trecut neîntemeiat la decontări cu bugetul de stat, deși nu s-a confirmat că furnizorul a efectuat tranzacțiile și a declarat și achitat TVA-ul.

13. În anii 2011-2012, Ion Budu și SRL „Speranța-PF-Com” au achiziționat fictiv de la SRL „Irmacom-Prim”, o societate inclusă în lista delicvenților la o dată necunoscută și anulată ca subiect al impunerii cu TVA la 20 septembrie 2012, diverse mărfuri, inclusiv piese de schimb pentru trenuri, în valoare totală de 5.569.558 lei, pe baza a nouă facturi fiscale. Aceste facturi conțin date denaturate, iar operațiunile descrise nu au avut loc în realitate. TVA-ul aferent acestor achiziții

(928.259,68 de lei) de asemenea a fost trecut neîntemeiat la decontările cu bugetul de stat, deși nu s-a confirmat că tranzacțiile au fost efectuate de furnizor și că TVA-ul a fost declarat și achitat.

14. În luna martie 2011, Ion Budu și SRL „Speranța-PF-Com”, au achiziționat fictiv de la SRL „Galpet-Com”, o societate inclusă în lista delicvenților și anulată ca subiect al impunerii cu TVA la 14 aprilie 2011, diverse mărfuri, inclusiv piese de schimb pentru trenuri, în valoare totală de 1.774.371 de lei, pe baza a patru facturi fiscale. Aceste facturi de asemenea conțin date denaturate și reflectă operațiuni care nu au avut loc. TVA-ul aferent acestor achiziții (295.728,50 de lei) de asemenea a fost trecut neîntemeiat la decontările cu bugetul de stat, deși nu s-a confirmat că tranzacțiile au fost efectuate de furnizorul care a emis facturile fiscale.

15. În decembrie 2010, Ion Budu și SRL „Speranța-PF-Com” au achiziționat fictiv de la SRL „Danitel Plus”, o societate inclusă în lista delicvenților la o dată necunoscută și anulată ca subiect al impunerii cu TVA la 14 aprilie 2011, diferite mărfuri, inclusiv piese de schimb pentru trenuri, în valoare totală de 332.147 de lei, pe baza unei facturii fiscale din 06 decembrie 2010. Factura conține date denaturate, reflectând operațiuni care nu au avut loc. TVA-ul aferent acestor achiziții a fost trecut neîntemeiat la decontările cu bugetul de stat. TVA-ul nejustificat decontat este de 55.357,83 de lei.

16. În perioada iulie-august 2011, Ion Budu și SRL „Speranța-PF-Com” au achiziționat fictiv de la SRL „ArtConcept-Grafic”, o societate inclusă în lista delicvenților la o dată necunoscută și anulată ca subiect al impunerii cu TVA la 21 februarie 2012, diferite mărfuri, inclusiv piese de schimb pentru trenuri, în valoare totală de 1.538.220 de lei. Achizițiile au fost efectuate pe baza unor facturi fiscale (din 16 iulie 2011 - 518.334 de lei, 16 iulie 2011 - 533.269 de lei, 22 august 2011 - 486.617 de lei), în care au fost introduse date denaturate, reflectând operațiuni ce nu au avut loc. TVA-ul aferent acestor tranzacții, în valoare totală de 256.370 de lei, a fost trecut neîntemeiat la decontările cu bugetul de stat, deși nu există confirmarea că tranzacțiile au fost efectuate (Vol. 6, f.d. 157 - 161).

17. SRL „Beton Industrie” și administratorul Victor Conduforov sunt acuzați că, în decembrie 2012, au achiziționat fictiv de la SRL „Butam-Genix”, o societate inclusă în lista delicvenților la 21 octombrie 2013 și anulată ca subiect al impunerii cu TVA la 11 februarie 2013, diferite mărfuri, inclusiv piese de schimb pentru trenuri, în valoare totală de 1.630.436 de lei, inclusiv TVA. Achizițiile au fost efectuate pe baza a două facturi fiscale (din 21 decembrie 2012 - 835.785 de lei și din 14 decembrie 2012 - 794.651 de lei), în care au fost introduse date denaturate, reflectând operațiuni ce nu au avut loc. TVA-ul aferent acestor tranzacții a fost trecut neîntemeiat la decontările cu bugetul, în valoare totală de 271.739,33 de lei (Vol.7, f.d. 204-211).

18. SRL „Buta Plus” și conducătorul Cătălin Budu sunt acuzați că, în perioada octombrie-noiembrie 2012, au achiziționat fictiv de la SRL „Dasagro-Prim”, o societate inclusă în lista delicvenților la 26 februarie 2013 și anulată ca subiect al

impunerii cu TVA la 22 decembrie 2012, diferite mărfuri, inclusiv piese de schimb pentru trenuri, în valoare totală de 703.489 de lei, inclusiv TVA 117.247,33 de lei. TVA-ul aferent acestor achiziții a fost trecut neîntemeiat la decontările cu bugetul, însă tranzacțiile nu au fost confirmate de furnizorul care a emis factura fiscală. TVA-ul nu a fost declarat și nici achitat la bugetul de stat, ceea ce a dus la diminuarea TVA-ului aferent bugetului în sumă totală de 117.247,33 de lei.

19. Andrei Carabet, administratorul SRL „Irmacom-Prim”, în urma unei înțelegeri prealabile cu Ion Budu, directorul și administratorul SRL „Speranța PF Com”, precum și alte persoane neidentificate de organul de urmărire penală, a semnat, în perioada 2011-2012, contracte de vânzare-cumpărare pentru achiziționarea unor bunuri, inclusiv piese de schimb pentru trenuri, în valoare totală de 5.569.558 de lei. Andrei Carabet a mai semnat facturi fiscale prin care se indicau livrări de mărfuri care în realitate nu au fost vândute. Aceasta a dus la crearea unor tranzacții fictive între societățile implicate și la neachitarea TVA-ului aferent acestora, în sumă totală de 928.259,68 de lei. Acțiunile sale au fost calificate conform art. 244 alin. (2) lit. b) din Codul penal.

b. Probatoriul acuzării

20. În perioada 01-04 februarie 2013, Inspectoratul Fiscal de Stat pe municipiul Chișinău (IFS) a efectuat un control fiscal pentru perioada septembrie 2012 la SRL „Bona Fides Intel”. În cadrul acestui control a fost constatat că, conform contractului de vânzare-cumpărare nr. 68/09/12 din 24 august 2012, încheiat între SRL „Bona Fides Intel” SRL și SRL „Altris-Prim” SRL, firma „Bona Fides Intel” a înregistrat în evidența contabilă achiziții de mărfuri (piese auto) în valoare totală de 2.440.138 de lei, inclusiv TVA de 406.689,71 de lei, pe baza a 25 de facturi fiscale emise în perioada 04-17 septembrie 2012.

21. SRL „Bona Fides Intel” a înregistrat în evidența contabilă achizițiile fără a avea o datorie față de SRL „Altris-Prim”, care fusese anulată ca plătitor TVA la 31 octombrie 2012. De asemenea, la 25 octombrie 2012, s-a înregistrat un act de predare-primire a documentelor contabile între fostul și noul fondator al SRL „Altris-Prim”, incluzând facturile fiscale nefolosite, între care se aflau și cele 25 de facturi menționate în paragraful precedent.

22. IFS a constatat o diminuare a TVA-ului datorat bugetului cu 390.162 de lei. Actul de control fiscal nr. 5-658834 din 04 februarie 2013 a fost întocmit pentru a reflecta aceste constatări (Vol. I, f.d. 70-73). Prin decizia Inspectoratului Fiscal de Stat pe mun. Chișinău nr. 781 din 28 februarie 2013 s-a decis încasarea la buget a taxei pe valoare adăugată în mărime de 390,162 de lei, precum au fost aplicate majorări de întârziere și amenzi fiscale (Vol. I, f.d. 11-12).

23. Pe 02 septembrie 2013, la oficiul „Speranța PF Com” SRL a avut loc o percheziție, în cadrul căreia au fost ridicate o serie de documente. Printre acestea se numără contracte de vânzare-cumpărare, facturi fiscale și acte de cesiune care se referă la relațiile comerciale între „Speranța PF Com” SRL și mai multe entități,

printre care SRL „HR-Expert”, SRL „Galpet-Com”, „Artconcept” SRL și SRL „Stas Agro”. De asemenea, au fost ridicate și documente care privesc activitatea „Bona Fides Intel” SRL în relație cu ÎS „Calea Ferată din Moldova” (Volumul IV, f.d. 43-69). La 03 octombrie 2013, de la SRL „Bona Fides Intel” au fost ridicate contractele de vânzare-cumpărare încheiate cu SRL „Altris-Prim”, precum și facturile fiscale corespunzătoare acestora (Vol. I, f.d. 106-198).

24. La 18 și 19 noiembrie 2013, de la administratorul SRL „Gamo Info”, Alexandru Zapanovici, au fost ridicate facturile fiscale care confirmă că bunurile livrate ÎS „Calea Ferată din Moldova” au fost procurate de la „Bona Fides Intel” SRL. (IV, f.d. 116-157).

25. La 16 decembrie 2013, au fost ridicate de la SRL „Beton Industrie” facturile fiscale care confirmă proveniența bunurilor, care ulterior au fost livrate către SRL „Siminoi-Trans” (Vol. V, f.d. 103). Ulterior, la 17 decembrie 2013, de la SRL „Siminoi-Trans” au fost ridicate facturile fiscale care confirmă că aceste bunuri au fost livrate către SRL „Gama Info” (Vol. V, f.d. 120). De asemenea, la 30 noiembrie 2013, de la sediul SRL „Beton Industrie” au fost ridicate facturile fiscale care confirmă că SRL „Bona Fides Intel” a procurat bunuri de la SRL „Butan-Genix” (Vol. VII, f.d. 57, 63-64, 71).

26. La 05 decembrie 2013, de la Inspectoratul de Poliție sector Ciocana au fost ridicate facturile fiscale care confirmă tranzacțiile dintre SRL „Dasagro-Prim” și SRL „Buta-Plus”, precum și facturile fiscale ce atestă proveniența bunurilor de la SRL „Buta-Plus”. Aceste bunuri au fost ulterior livrate de SRL „Gama Info”, care, la rândul său, le-a vândut ÎS „Calea Ferată din Moldova” (Vol. IX, f.d. 30-35, 68-100).

27. La 14 ianuarie 2014, Centrul Național Anticorupție a întocmit un raport de expertiză contabilă, care a fost structurat în două părți. Raportul, care a fost prezentat doar în copie, are ca subiect SRL „Bona Fides Intel” și tranzacțiile sale cu ÎS „Calea Ferată din Moldova” și alți furnizori. (Vol. IV, f.d. 158-178; Vol. VI, f.d. 49-69; Vol. VII, f.d. 139-146; Vol. VIII, f.d. 17-24; Vol. IX, f.d. 115-122).

28. Conform concluziilor raportului de expertiză, în perioada octombrie 2011 - octombrie 2013, SRL „Bona Fides Intel” a livrat mărfuri către ÎS „Calea Ferată din Moldova” în valoare totală de 10.133.860 de lei, inclusiv TVA de 1.676.744,36 de lei. ÎS „Calea Ferată din Moldova” a achitat integral mărfurile primite. Mărfurile livrate de SRL „Bona Fides Intel” au fost importate din Rusia sau procurate de la mai mulți furnizori din Republica Moldova, printre care SRL „Beton Industrie”, SRL „Speranța PF Com” și SRL „Altris Prim”. De asemenea, SRL „Beton Industrie” a procurat mărfuri de la SRL „Butam Genix” în sumă totală de 1.630.436 de lei, inclusiv TVA de 271.739,33 de lei, iar SRL „Speranța PF Com” a achiziționat produse de la SRL „Stas Agro” în valoare de 5.159.964 de lei, inclusiv TVA de 859.994 de lei. Societățile care au furnizat mărfurile (SRL „Stas Agro”, SRL „Irmacom”, SRL „Butam Genix”, SRL „Altris Prim”, SRL „Danitel Plus”) erau incluse în lista societăților economice delincvente și anulate ca subiecți

ai impunerii TVA. Acestea nu au prezentat declarațiile privind TVA la organul fiscal și nu au calculat sau achitat TVA-ul datorat bugetului de stat, iar factorii de decizie ai acestor companii nu au confirmat livrarea mărfurilor. Astfel, SRL „Beton Industrie”, SRL „Bona Fides Intel”, SRL „Speranța PF Com”, în perioada fiscală 2011 - 2012, neîntemeiat a trecut la decontări cu bugetul TVA aferentă procurărilor efectuate de la societățile care de facto nu au confirmat livrările și nu au calculat TVA la buget.

29. Conform concluziilor din Partea a II a raportului de expertiză contabilă întocmit de Centrul Național Anticorupție, în perioada 2011 - 2013, SRL „Gama Info”, SRL „Beton Industrie”, SRL „Bona Fides Intel” și SRL „Speranța PF Com”, au achiziționat mărfuri de la firme anulate ca plătitori de TVA, cum ar fi SRL „Stas Agro”, SRL „Irmacom”, SRL „Buta Plus”, și altele, iar livrările efectuate nu au fost confirmate de furnizori, care nu au calculat și achitat TVA-ul. În total, SRL „Gama Info” a livrat mărfuri către ÎS „Calea Ferată din Moldova” în valoare de 12,2 milioane de lei, inclusiv TVA.

30. Martorul Nicolai Sinițin a declarat în instanță că la SRL „Altris Prim” a activat în calitate de manager în perioada 2011-2012. Unul dintre cofondatori, Violeta Vrabie, în luna mai a anului 2012, a vândut întreprinderea, noul administrator fiind Pavel Șvagher. La transmiterea întreprinderii a fost întocmit un contract la notar, ulterior fiind transmise și tot pachetul de acte, în jur de 200 de facturi neutilizate. Toate actele erau ulterior semnate de Pavel Șvagher.

31. Martorul Alexandru Pînzari a declarat în instanță că, în 2012, Rustam Chirimov i-a propus să devină fondator la mai multe întreprinderi pentru recompensă. Pînzari a semnat actele pentru două întreprinderi: SRL „Dasagro” și SRL „Galateia Lux”, dar nu a încheiat niciodată tranzacții. El a menționat că a semnat pe diverse acte, în locuri diferite, fără a ști exact pe ce acte, deoarece nu înțelegea conținutul acestora. Au fost împreună la bancă de mai multe ori pentru a ridica sume de bani.

32. Martorul Pavel Șvagher a declarat că Alexandru Pînzari i-a propus să fie ca fondator al unei întreprinderi pentru o perioadă de două săptămâni, contra unei recompense. S-au deplasat la notar împreună cu alte trei persoane, inclusiv Rustam. El a semnat actul de predare, pe i-a la transmis lui Rustam. Au mers la Camera Înregistrării de Stat pentru a modifica adresa juridică, au semnat alte acte, primind și ștampila întreprinderii, pe care la fel a transmis-o celor două persoane. Ulterior, a mers cu Rustam pentru a face ștampila electronică. A menționat că nu a semnat facturi fiscale și nu a încheiat careva tranzacții. Nu cunoaște cine a achitat cotele părți ale foștilor cofondatori. După 25 octombrie 2012, nu a exercitat nicio funcție de conducere și nu a semnat alte acte, cu excepția contractului de vânzare-cumpărare a întreprinderii (Vol. X, f.d. 22).

33. Martorul Dumitru Lăpădatu a declarat în instanță că nu a fost niciodată fondator la SRL „Butan Genix” și nu știe cum a ajuns să figureze ca director al acestei întreprinderi. Nu a fost la Camera Înregistrării de Stat și nu a semnat niciun

act acolo. În decembrie 2012, nu avea firme. A menționat că nu a semnat niciun act, inclusiv facturi fiscale (Vol. X, f.d. 5).

34. Martorul Vladislav Popa a declarat în instanță că a fost administrator al SRL „Dasagro Prim”. Dorind să încheie încheierea, a primit propunerea de la Alexandru Pînzari de a schimba fondatorii. Au întocmit actul de primire-predare și au realizat tranzacția la notar. Până a transmite pachetul de acte, nu a semnat niciun contract. Printre actele transmise au fost și 70-72 de facturi necomplete. Ștampila lui Alexandru Pînzari a fost transmisă împreună cu actele de primire-predare. Semnarea contractului de vânzare-cumpărare a fost întârziată aproximativ două luni din cauza unor probleme cu mama lui Alexandru Pînzari. Martorul a fost angajat ca director economic, dar nu a activat efectiv. A fost administrator în perioada 2008-2011, însă nu mai deținea ștampila și atribuțiile de gestionare a întreprinderii de la momentul întocmirii actului de primire-predare (Vol. X, f.d. 6-7).

35. Martorul Stanislav Bortă a declarat că a fost fondator al SRL „Stas Agro”, întreprindere pe care a înființat-o în 2010. Aceasta avea un rol mai mult de intermediar, iar venitul lunar era de aproximativ 300-400 dolari SUA. În activitatea sa, el elibera facturi pe loc și le semna, iar uneori și contabilul semna facturile. Nu vedea marfa, deoarece clienții veneau doar cu facturile. Facturile fiscale erau completate și semnate personal de el, iar marfa presupusă a fi în depozit era menționată în acestea. Toți agenții economici aveau contracte încheiate, unele întocmite de martor, altele de agenții economici. SRL „Speranța PF Com” i-a eliberat facturi, dar marfa menționată în facturi nu a fost văzută niciodată de martor (Vol. X, f.d. 17-18).

36. Martorul Andrei Talmazan a declarat că, în perioada 2011-2012, a fost administrator la SRL „Seminoi Trans”. În această perioadă, întreprinderea a avut tranzacții cu SRL „Speranța PF Comm”. La solicitarea sa, Ion Budu îl ajuta, informându-l când erau produse de vândut sau cumpărat, pentru a realiza rulaje. Pentru marfa procurată, el întocmea facturi, însă nu se ocupa de transport, deoarece reprezentanții întreprinderilor care procurau marfa o ridicau singuri. Marfa era depozitată pe strada Meșterul Manole din Chișinău. Marfa procurată de la SRL „Speranța PF Comm” a fost vândută ulterior unei alte întreprinderi. Vânzarea către SRL „Speranța PF Comm” era un interes pentru SRL „Seminoi Trans”. În calitate de intermediar, el asista la ridicarea mărfii, iar aceasta se realiza doar în prezența sa. SRL „Speranța PF Com” nu putea livra marfa fără participarea sa. Achitățile se realizau doar prin transfer bancar și nu existau datorii (Vol. X, f.d. 23).

37. Martorul Andrei Munteanu a declarat că, în perioada 2003-2004, a fost fondator și administrator la SRL „Danitel Plus”. Întreprinderea activa în domeniul vânzărilor en-gros și en-detail. În 2011, a părăsit întreprinderea, transmitând-o altor persoane în gestiune. Facturile primite erau transmise directorului comercial, Gabriel Balaban, și unei persoane pe nume Sergiu. În perioada în care era administrator, Andrei Munteanu semna contractele, dar după 2011, nu mai

administra efectiv întreprinderea, devenind salariat. Deși figura ca administrator la Inspectoratul Fiscal, în realitate nu mai deținea această funcție din 2011 (Vol. X, f.d. 24-25).

38. Martorul Marcel Lungu a declarat în instanță că este administrator al procedurii de insolvență la SRL „ArtConceptGrafic”, în baza încheierii Curții de Apel Chișinău din 21 mai 2012. Procedura de insolvență a fost inițiată la cererea SRL „Stas Agro” (Vol. X, f.d. 26).

c. Probatoriul apărării

39. Inculpații Ion Budu, Cătălin Budu, Victor Conduforov, Andrei Carabet au pledat nevinovați. Ei susțin că tranzacții fictive nu au fost încheiate și nu au avut intenția de a obține un venit ilegal. Bunurile procurate erau depozitate și ulterior realizate.

40. La demersul apărării din 24 iulie 2014, instanța de judecată a dispus efectuarea unei expertize economice repetată, precum și a unei expertize grafoscopice, realizată de Centrul Național de Expertize Judiciare (Vol. X, f.d. 39-40). Conform raportului de expertiză grafoscopică, întocmit la 06 noiembrie 2014, semnăturile din numele lui Pavel Șvagher, administrator al SRL „Altris Prim”, aplicate pe actele destinate SRL „Bona Fides Intel”, nu sunt executate de către acesta. Expertul nu a putut răspunde la întrebarea privind posibilitatea ca facturile fiscale să fi fost semnate de o singură persoană (Vol. X, f.d. 62-67).

41. La 24 februarie 2015, a fost întocmit un raport de expertiză judiciară economică. Experților le-au fost adresate treisprezece întrebări. Conform raportului, în perioada 2011-2012 au avut loc tranzacții economice între următoarele entități: SRL „Altris-Prim” și SRL „Bona Fides Intel”; SRL „Speranța - PF-Com” și SRL „Stas Agro”; SRL „Irmacom-Prim”, SRL „Galpet-Com”, SRL „Danitel-Plus”, SRL „Art-Concept-Grafic”, SRL „Buta-Plus” și SRL „Dasagro-Prim”; și între SRL „Beton Industrie” și SRL „Butam-Genix”. Experții au constatat că nu au avut loc tranzacții cu privire la procurarea bunurilor materiale de către SRL „Bona Fides Intel” de la SRL „Altris-Prim Com”. SRL „Bona Fides Intel” a inclus nejustificat TVA în sumă de 406.689,71 de lei, ceea ce a dus la o diminuare a TVA-ului aferent bugetului de stat cu 390.162 de lei. Alte aspecte referitoare la corectitudinea reflectării mărfurilor în evidența contabilă a TVA-ului vor fi stabilite în cadrul controalelor fiscale ulterioare. Din cauza lipsei unor constatări și expuneri definitive din partea organului fiscal, experții nu au avut posibilitatea să se pronunțe cu privire la eventualele prejudicii aduse bugetului de stat de către celelalte societăți economice. De asemenea, experții nu au putut răspunde întrebării referitoare la prejudiciul cauzat ÎS „Calea Ferată din Moldova” (Vol. X, f.d. 108-112).

42. O altă probă adusă de partea apărării este hotărârea pronunțată de Judecătoria Centru, municipiul Chișinău, la 28 februarie 2014, prin care a fost admisă cererea de chemare în judecată a SRL „Bona Fides Intel” și anulată decizia

nr. 781/1/1/13 din 28 februarie 2013 a Inspectoratului Fiscal de Stat, municipiul Chișinău, care aplica sancțiuni fiscale asupra SRL „Bona Fides Intel” (a se vedea para. 22). Instanța de judecată a stabilit că tranzacțiile economice între SRL „Bona Fides Intel” și SRL „Altris Prim” în perioada 06-09 septembrie 2012 au avut loc în realitate, fiind însoțite de eliberarea a 25 de facturi fiscale, semnate și confirmate de părțile implicate. Instanța a mai menționat că, după întocmirea actului de control fiscal, SRL „Altris Prim”, într-o scrisoare din 08 februarie 2013, a confirmat că facturile fiscale, din cauza unei erori, au fost incluse în actul de predare-primire a documentelor în momentul schimbării fondatorului, însă au fost furnizate efectiv către SRL „Bona Fides Intel” (Vol. X, f.d. 159-161). Această hotărâre a fost menținută prin decizia Curții de Apel Chișinău din 17 martie 2015 (Vol. X, f.d. 161-167).

43. La 01 august 2014, a fost pornită urmărirea penală în temeiul art. 310 Cod penal (pe faptul falsificării probelor în procesul civil). Partea apărării a prezentat un raport de expertiză grafoscopică din 15 iunie 2015, efectuat la solicitarea organului de urmărire penală (Inspectoratul de Poliție Ciocana) într-un alt proces penal. Obiectul examinării a fost scrisoarea SRL „Altris Prim” din 08 februarie 2013 menționată în paragraful precedent. Conform concluziilor expertului, semnătura la rubrica „director Pavel Svager” nu a fost realizată de Ion Budu și Andrei Crasnostan, ci de o persoană terță (Vol. X, f.d. 168-171). Ca urmare a acestei expertize, prin ordonanța din 23 iunie 2015, Ion Budu și Andrei Crasnostan au fost scoși de sub urmărire penală pornită conform art. 310 din Codul penal (Vol. X, 184-190).

44. Partea apărării a mai prezentat un raport de expertiză judiciar contabilă din 03 mai 2013 (procuratura Buiucani, mun. Chișinău) întocmit într-un alt proces penal. Obiectul a fost corectitudinea relațiilor economice SRL „Irmacom Prim”, evidenței contabile, și a rulajului valorilor materiale. Conform concluziilor experților în perioada 01 ianuarie 2011 - 31 august 2012 SRL „Irmacom Prim” nu a prejudiciat bugetul public. În perioada de referință a transferat la bugetul statului TVA în sumă de 62.226 de lei (Vol. X, f.d. 11-16).

45. În noiembrie 2014, după emiterea hotărârii judecătorești (menționată în para. 42), organul fiscal a efectuat un control fiscal la SRL „Speranța - PF - Com”, SRL „Buta Plus” și SRL „Beton Industrie”. Conform actelor de control emise în urma acestui control, nu există prejudiciu cauzat prin neplata TVA (Vol. X, f.d. 205-228).

d. Sentința

46. Prin sentința Judecătoriei Ciocana, mun. Chișinău, din 19 octombrie 2015, inculpații au fost achitați, pe motiv că fapta lor nu întrunește elementele infracțiunii.

47. Instanța a constatat că SRL „Speranța - PF - Com” și SRL „Bona Fides Intel” sunt gestionate de Ion Budu în calitate de administrator. SRL „Buta Plus”

(administrator Cătălin Budu) și SRL „Beton Industrie” (administrator Victor Conduforov) de asemenea au fost gestionate de Ion Budu în calitate de împuternicit al administratorului (director comercial).

48. În perioada 04-17 septembrie 2012, în temeiul unui contract de vânzare-cumpărare din 24 august 2012, SRL „Altris Prim” a efectuat livrări de piese de schimb către SRL „Bona Fides Intel” în valoare totală de 2.440.138 de lei, inclusiv TVA. Livrările au fost documentate corespunzător prin facturi fiscale, iar marfa a fost înregistrată corect în evidențele contabile ale SRL „Bona Fides Intel”, care a respectat obligațiile financiare ulterioare. SRL „Speranța – PF – Com” a efectuat livrări de marfă în valoare totală de 8.805.612,88 de lei, pe baza facturilor fiscale emise. În 2012, SRL „Speranța – PF – Com” a înregistrat achiziții de mărfuri de la SRL „Irmacom-Prim” în valoare de 12.229.490 de lei și a realizat livrări în sumă de 6.265.342 de lei.

49. În perioada februarie-martie 2011, SRL „Speranța – PF – Com” a înregistrat achiziții de bunuri în valoare totală de 4.871.961 de lei de la SRL „Galpet-Com”, iar între februarie și aprilie 2011 a livrat aceleași bunuri către SRL „Galpet-Com”, în valoare totală de 4.992.873,50 de lei.

50. În luna martie 2011, SRL „Speranța – PF – Com” a înregistrat, pe baza facturilor fiscale, intrări de bunuri materiale de la SRL „Galpet-Com” în valoare de 2.664.886 de lei și livrări către aceasta în valoare de 1.528.514 de lei. În aceeași perioadă, SRL „Speranța – PF – Com” și SRL „Danitel Plus” nu au efectuat tranzacții de achiziție sau livrare de mărfuri. Conform actului de verificare reciprocă, în martie 2011, SRL „Speranța – PF – Com” a realizat transferuri (achitări) către SRL „Danitel Plus” în sumă totală de 60.000 de lei.

51. În primul trimestru al anului 2011, SRL „Speranța – PF – Com” a efectuat livrări de bunuri materiale către SRL „Danitel Plus” în valoare de 428.540 de lei (ianuarie – februarie 2011) și a înregistrat intrări de bunuri materiale de la aceasta în valoare de 3.555.960 de lei. În perioada iulie – august 2011, SRL „Speranța – PF – Com” a realizat livrări de bunuri materiale către SRL „Art - Concept - Grafic” în valoare de 216.764 de lei, iar în trimestrul III și IV al anului 2011, valoarea totală a livrărilor a fost de 2.335.978 de lei.

52. În perioada iulie – august 2011, SRL „Speranța – PF – Com” a înregistrat intrări de bunuri materiale de la SRL „Art-Concept-Grafic” în sumă totală de 4.924.601 de lei, iar în trimestrele III-IV ale anului 2011, valoarea acestora a fost de 10.703.424 de lei. În perioada octombrie – noiembrie 2012, SRL „Buta Plus” a înregistrat intrări de bunuri materiale de la SRL „Dasagro-Prim” în sumă totală de 4.819.581 de lei și, totodată, în perioada noiembrie – decembrie 2012, a efectuat livrări de mărfuri către aceasta în valoare totală de 3.637.383 de lei.

53. În luna decembrie 2012, SRL „Beton Industrie” a înregistrat intrări de bunuri materiale de la SRL „Butam-Genix” în valoare totală de 4.004.958 de lei (inclusiv TVA de 667.493 de lei). Achitățile au fost efectuate ulterior, în perioada

ianuarie – februarie 2013, prin livrarea mărfurilor în sumă de 2.784.673,73 de lei, iar în baza contractului nr. 01/13 din 07 februarie 2013, a fost realizată cesiunea datoriilor în valoare de 1.220.284,27 de lei.

54. Instanța de judecată a constatat că facturile au fost semnate de reprezentanții persoanelor juridice inculpate, însă, în mai multe cazuri, semnătura a fost aplicată de persoane care nu erau administratorii legali ai acestora. De asemenea, au existat situații în care administratorul legal a semnat, dar nu avea cunoștință despre conținutul documentului și scopul semnăturii. Cu toate acestea, instanța a concluzionat că faptul că facturile au fost semnate de alte persoane decât administratorii legali nu infirmă realitatea achiziționării bunurilor de către persoanele juridice implicate. Achizițiile și livrările de bunuri s-au realizat între persoanele juridice și reprezentanții acestora, chiar dacă semnăturile nu au fost aplicate de către administratorii legali.

55. Instanța a stabilit că încheierea contractelor putea avea loc și în absența administratorilor, semnătura putând fi aplicată de alte persoane, chiar și fără procură. În ceea ce privește livrarea mărfurilor, achitățile au fost efectuate ulterior, iar acest fapt a fost confirmat prin raportul de expertiză judiciară nr. 263 din 24 februarie 2015. Astfel, cumpărătorul, reprezentat de Ion Budu în calitate de administrator sau împuternicit, nu era obligat să verifice împuternicirile contraagenților, având în vedere că nu exista un risc semnificativ care să-i afecteze interesele economice. În acest context, există o prezumție conform căreia persoana care deține ștampila și facturile fiscale ale unei entități juridice este considerată a fi împuternicită să reprezinte respectiva entitate. Din declarațiile martorilor a rezultat că marfa a fost depozitată și livrată ulterior, ceea ce confirmă autenticitatea tranzacțiilor de vânzare-cumpărare.

56. Instanța de fond nu a acceptat drept probe raportul de expertiză nr. 449 din 14 ianuarie 2014 (care se aplica pentru toate persoanele inculpate) și decizia nr. 781/1/3 a Inspectoratului Fiscal de Stat pe mun. Chișinău din 28 februarie 2013, inclusiv Actul din 04 februarie 2013. Instanța a argumentat că, prin hotărârea Judecătorei Centru, mun. Chișinău nr. 3-1392/14 din 28 februarie 2014, menținută ulterior prin decizia irevocabilă a Curții de Apel Chișinău nr. 3a-1001/14 din 17 martie 2015, decizia Inspectoratului Fiscal de Stat pe mun. Chișinău din 28 februarie 2013 a fost anulată ca fiind ilegală (a se vedea para. 42). Această decizie a fost luată în considerare la efectuarea expertizei nr. 499 din 14 ianuarie 2014.

e. Prima procedură de apel și dispunerea rejudecării cauzei

57. Ion Neguriță, procuror în fost Procuratură de Transport, a depus apel. El a solicitat casarea sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri de condamnare a inculpaților conform art. 244 alin. (2) lit. b) Cod penal. Procurorul a solicitat pedepsirea cu amendă și lichidarea persoanelor juridice. Potrivit apelului, instanța a greșit când a concluzionat că facturile fiscale au fost semnate de persoane care nu erau administratorii agenților economici implicați, iar în unele cazuri, administratorii semnau fără a fi la curent cu conținutul acestora. Conform

materialelor cauzei penale, unele dintre persoanele desemnate ca administratori (Pavel Șvagher și Alexandr Pînzari) au declarat că nu au semnat facturi fiscale și nu au avut implicare în tranzacțiile economice. Alți martori, precum Stanislav Borta și Andrei Muntean, au confirmat că, în calitate de administratori formali, semnau facturi pentru mărfuri care în realitate nu existau, iar pentru această activitate erau remunerați. Martorul Andrei Talmazan, administrator la SRL „Siminoi-Trans”, a declarat că, deși semna documente, nu a văzut marfa și nu a participat la transportarea acesteia. De asemenea, instanța nu a luat în considerare că administratorii au declarat că nu au semnat contracte sau facturi fiscale, nu cunoșteau existența întreprinderilor la care erau înregistrați ca administratori și au semnat facturi pentru mărfuri care nu existau, fără a fi implicați în tranzacțiile respective. Aceste tranzacții economice au fost, prin urmare, fictive. Încheierea contractelor între agenții economici implicați și administratorii menționați nu a avut loc de facto, iar facturile fiscale conțin date false privind tranzacțiile. Instanța a susținut că ar fi existat posibilitatea ca alte persoane să fi acționat în numele agenților economici, însă acest argument nu este corect, având în vedere că administratorii nu au declarat nici în fața organului de urmărire penală, nici în fața instanței că ar fi eliberat împuterniciri pentru astfel de tranzacții. Mărfurile indicate în facturi nu existau de fapt, iar tranzacțiile nu au avut loc. Instanța a pus la baza achitării declarațiile unui martor, Slavian Chiper, care lucra la una dintre persoanele juridice inculpate, adică era parțială. De asemenea, instanța a respins raportul de expertiză nr.263/2015, care ar fi susținut existența unui prejudiciu, în pofida faptului că acest raport nu fusese anulat sau combătut de nimeni.

58. Martorul Lungu Marcel, care a fost administrator al SRL „Artconcept Grafic”, a declarat că nu a primit niciun document referitor la activitatea economico-financiară a întreprinderii și că Inspectoratul Fiscal de Stat (IFS) a constatat că întreprinderea nu se afla la sediul declarat. Această situație sugerează că SRL „Artconcept Grafic” nu a desfășurat o activitate economică reală, iar tranzacțiile asociate cu aceasta ar fi fost fictive. Prin hotărârea Curții de Apel Chișinău din 03 iulie 2013, SRL „Artconcept Grafic” a fost lichidată la cererea SRL „Stas Agro”. Reprezentantul SRL „Stas Agro” a declarat că a primit o remunerare de la persoane necunoscute pentru a semna contracte de vânzare-cumpărare, facturi fiscale și alte documente, însă aceste tranzacții erau, în realitate, fictive și nu erau susținute de o activitate economică reală. Decizia Inspectoratului Fiscal de Stat a fost anulată, însă procurorul consideră că această anulare nu influențează existența prejudiciului, întrucât acesta a fost stabilit și prin rapoarte de expertiză. Instanța nu a apreciat corect poziția inculpatului Ion Budu, iar martorii, administratori ai altor societăți implicate, nu au confirmat existența tranzacțiilor și nu l-au recunoscut pe Ion Budu ca fiind implicat în operațiuni comerciale reale.

59. La 20 iunie 2018, Curtea de Apel Chișinău a respins apelul procurorului și a menținut sentința. Instanța a subscris argumentele primei instanțe. Ea a mai

adăugat că la aceste întreprinderi au existat posturi fiscale, iar în așa condiții ilegalitățile invocate nu puteau fi comise.

60. Pe 24 iulie 2018, procurorul în procuratura de nivelul Curții de Apel Chișinău, Vitalie Călugăreanu, a depus recurs în temeiul prevăzut de art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală. El a solicitat casarea hotărârii și trimiterea cauzei la rejudecare la instanța de apel. Procurorul a reiterat argumentele din apel.

61. La 29 ianuarie 2019, Curtea Supremă de Justiție a admis recursul procurorului, a casat decizia și a dispus rejudecarea cauzei în instanța de apel. Instanța a subliniat două aspecte esențiale. Instanța de apel a comis o eroare prin faptul că s-a limitat doar la preluarea motivării anterioare a instanței de fond, fără a efectua o cercetare proprie a probelor și a circumstanțelor cazului. De asemenea, ea a menținut sentința pe baza unor probe care nu au fost corect analizate în cadrul ședinței de judecată, ceea ce a dus la o evaluare incompletă a situației. Un alt motiv al casării a fost legat de formularea corectă a învinuirii: în rechizitoriu nu a fost dată încadrarea juridică a acțiunilor inculpaților.

f. A doua procedură de apel

62. În cadrul celui de-al doilea ciclu procedural, în instanța de apel a fost prezentat certificatul de deces al inculpatului Victor Conduforov, decedat la 06 septembrie 2019 (Vol. XII, f.d. 159).

63. La 27 mai 2021, în instanța de apel, procurorul a prezentat ordonanțele de modificare a învinuirii în privința inculpaților Cătălin Budu, Ion Budu și al companiilor SRL „Buta Plus”, SRL „Bona Fides Intel”, SRL „Speranța-PF-Com” și SRL „Beton Industrie”, în sensul încadrării acțiunilor acestora în temeiul art. 244 alin. (2) lit. b) din Codul penal (Vol. XII, f.d. 230 - 250).

64. La 23 noiembrie 2021, Curtea de Apel Chișinău a respins apelul procurorului și a menținut sentința judecătorei Ciocana, mun. Chișinău, din 19 octombrie 2015. Instanța de apel a conchis că probele testimoniale sunt veridice, însă nu confirmă că faptele inculpaților întrunesc elementele constitutive ale infracțiunii incriminate. Astfel, instanța de apel a reiterat motivarea din sentință. Instanța a mai subliniat că partea acuzării trebuia să demonstreze inexistența tranzacțiilor de vânzare-cumpărare. Facturile au fost semnate de contraagenți și, în unele cazuri. Procurarea reală de mărfuri de către persoanele juridice inculpate nu a fost combătută credibil. Instanța de apel a menționat că martorii Pavel Șvagher și Alexandru Pînzari (reprezentând SRL „Altris Prim” și SRL „Dasagro Prim”) au declarat că anumite persoane, care nu erau inculpații, au gestionat de facto societățile respective. Martorul Dmitrii Lepădatu a afirmat că nu a fost administrator al SRL „Butam Genix”, însă administratorul companiei nu a putut fi stabilit. Deși posibila ilegalitate a acțiunilor acestora nu poate fi exclusă, aceasta nu dovedește că tranzacțiile între SRL „Altris Prim” și SRL „Bona Fides Intel” sau între SRL „Buta Plus” și SRL „Dasagro Prim” au fost fictive. De asemenea,

instanța a menționat că, dacă facturile fiscale conțineau operațiuni inexistente, acest lucru ar implica o înțelegere reciprocă între ambii contraagenți.

65. Instanța de apel a considerat că raportul de expertiză din 14 ianuarie 2014 nu poate fi utilizat pentru probarea prejudiciului, deoarece a fost influențat de decizia Inspectoratului Fiscal de Stat din 28 februarie 2013 și de Actul din 04 februarie 2013, acte care au fost anulate ca ilegale (a se vedea para. 42). Astfel, instanța a concluzionat că aceste acte nu pot fi folosite ca probe pentru stabilirea prejudiciului în cazul SRL „Bona Fides Intel” și a inculpatului Ion Budu. Instanța de apel a evaluat critic raportul de expertiză din 24 februarie 2015 în cazul SRL „Bona Fides Intel”, subliniind că acesta de asemenea se bazează pe actul de control și decizia IFS din 28 februarie 2013, anulată de către instanța de judecată. Expertul a presupus că tranzacțiile nu au fost confirmate de factorii de decizie ai persoanelor juridice, dar acest lucru nu dovedește că tranzacțiile nu au existat, mai ales că unii dintre factorii de decizie au confirmat că operațiunile au avut loc. Instanța a observat că actele de control fiscal ulterioare expertizei (a se vedea para. 45) confirmă faptul că nu există prejudiciu din neplata TVA-ului în cazul SRL „Buta Plus”, SRL „Beton Industrie” și SRL „Speranța-PF-Com” (Vol. X, f.d. 204 - 208). Instanța de apel a subliniat că, în raportul de expertiză din 14 ianuarie 2014, expertul a evaluat prejudiciul fără a dispune de concluziile autorităților fiscale competente pentru SRL „Buta Plus”, SRL „Beton Industrie” și SRL „Speranța-PF-Com”. În acest context, instanța a precizat că acest raport nu poate fi folosit pentru a dovedi prejudiciul.

66. Nefiind de acord cu soluția pronunțată de instanța de apel, procurorul din Procuratura de Circumscripție Chișinău, Dorina Tăut, a declarat recurs, solicitând, în baza art. 427 alin. 1 pct. 6 din Codul de procedură penală, casarea deciziei instanței de apel și trimiterea cauzei spre rejudecare în instanța de apel. Procurorul a contestat motivarea instanței de apel, în special aprecierea mijloacelor de probă, invocând că instanța de apel s-a limitat la o evaluare exclusivă a declarațiilor inculpaților și probelor apărării, fără a lua în considerare probele aduse de partea acuzării. Procurorul a detaliat propria argumentare referitoare la aprecierea probatoriului administrat în susținerea acuzării, subliniind că, în opinia sa, acesta demonstrează vinovăția inculpaților în comiterea infracțiunii incriminate.

67. La 24 martie 2022, Curtea Supremă de Justiție a solicitat prezentarea referinței. La 11 aprilie 2022, avocatul Andrei Crasnostan a depus referință prin care a solicitat ca acesta să fie declarat inadmisibil, motivând că argumentele recurentului nu se încadrează în temeiurile pentru recurs prevăzute la art. 427 Cod de procedură penală.

LEGISLAȚIA RELEVANTĂ

68. Cererea de recurs a fost depusă până la 1 septembrie 2023. La acea dată, partea relevantă a art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală era următoarea:

„(1) Hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel în următoarele temeuri:

...

6) instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel sau hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția ori motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii sau acesta este expus neclar, sau instanța a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței;”

69. Articolul 434 Cod de procedură penală prevede următoarele:

„Articolul 434. Limitele judecării recursului

Judecând recursul, instanța verifică, în limitele invocate în recurs, legalitatea hotărârii atacate prin prisma temeiurilor prevăzute la art. 427.”

70. Articolul 42 alin. (5) Cod penal prevede următoarele:

(5) Se consideră complice persoana care a contribuit la săvârșirea infracțiunii prin sfaturi, indicații, prestare de informații, acordare de mijloace sau instrumente ori înlăturare de obstacole, precum și persoana care a promis dinainte că îl va favoriza pe infractor, va tăinui mijloacele sau instrumentele de săvârșire a infracțiunii, urmele acesteia sau obiectele dobândite pe cale criminală ori persoana care a promis din timp că va procura sau va vinde atare obiecte.

71. Articolul 244 alin. (2) lit. b) Cod penal, la momentul săvârșirii infracțiunii, prevedea următoarele:

„Evaziunea fiscală a întreprinderilor, instituțiilor și organizațiilor prin includerea intenționată în documentele contabile, fiscale și/sau financiare, inclusiv în cele electronice, a unor date vădit denaturate privind veniturile sau cheltuielile care nu au la bază operațiuni reale ori care au la bază operațiuni ce nu au existat, fie prin tănuirea intenționată a unor obiecte impozabile, acte contabile, fiscale și/sau financiare, dacă suma cumulativă a impozitului, taxei prevăzute de Codul fiscal, contribuției de asigurări sociale de stat obligatorii sau primei de asigurare obligatorie de asistență medicală aferente unui an fiscal depășește 50 de salarii medii lunare pe economie prognozate, stabilite prin hotărârea de Guvern în vigoare la momentul săvârșirii faptei, dacă suma cumulativă a impozitului, taxei prevăzute de Codul fiscal, contribuției de asigurări sociale de stat obligatorii sau primei de asigurare obligatorie de asistență medicală aferente unui an fiscal depășește 100 de salarii medii lunare pe economie prognozate, stabilite prin hotărârea de Guvern în vigoare la momentul săvârșirii faptei,

- se pedepsește cu amendă în mărime de la 5000 la 7000 de unități convenționale sau cu închisoare de pînă la 5 ani cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de la 2 la 5 ani, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 10000 la 16000 de unități convenționale cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate sau cu lichidarea persoanei juridice.”

MOTIVAREA INSTANȚEI

72. Recursul examinat a fost declarat în termenul de 30 de zile de la pronunțarea deciziei motivate a instanței de apel, adică a fost depus în termen.

73. Conform sensului art. 3 alin. (1) Cod de procedură penală, judecătorul emite actul de dispoziție conform legii procesuale penale în vigoare la ziua emiterii lui. Alin. (2) al aceluiași articol permite caracterul ultraactiv al legii procesual-penale, însă doar cu condiția că caracterul ultraactiv este prevăzut de legea nouă. Legea nr. 246/2023, în vigoare din 01 septembrie 2023 a schimbat fundamental temeiurile și procedura de judecare a recursurilor împotriva deciziilor instanței de apel, iar această legea conține o normă de acordare a caracterului ultraactiv al prevederilor abrogate prin Legea 246/2023, însă norma în cauză se referă doar la temeiurile de recurs. Prin urmare, toate celelalte schimbări aduse procedurii de examinare a recursurilor prin Legea nr. 246/2023, inclusiv cele privind admisibilitatea recursului, limitele judecării recursului și decizia instanței de recurs, se vor aplica și recursurilor care au fost declarate până la 01 septembrie 2023.

74. Art. 434 Cod de procedură penală prevede că instanța de recurs verifică legalitatea hotărârii atacate doar în limitele invocate în recurs. Această prevedere nu permite instanței de recurs să admită recursul din alte considerente decât cele invocate în recurs. De asemenea, ea nu permite instanței de recurs să verifice oportunitatea unei soluții judecătorești date de instanța de fond sau apel atât timp cât aceasta este legală (*mutatis mutandis* decizia CSJ nr. [1ra-854/2022](#), para. 85).

75. Procurorul solicită trimiterea cauzei la rejudecare. Cauza a fost deja trimisă anterior la rejudecare de către Curtea Supremă de Justiție. Conform art. 434 alin. (2) Cod de procedură penală, rejudecarea poate fi dispusă o singură dată. Art. 434 alin. (2) Cod de procedură penală a fost dat într-o nouă redacție prin Legea nr. 246/2023, iar modificările au intrat în vigoare la 01 septembrie 2023. Legea 246/2023 nu face distincție între rejudecările dispuse până la 01 septembrie 2023 și cele dispuse după această dată. Scopul limitării numărului trimiterilor la rejudecare este de a reduce durata examinării cauzelor. Având în vedere scopul acestei norme, ar fi contrar spiritului acestei modificări dacă trimiterile la rejudecare dispuse până la 01 septembrie 2023 nu ar fi fost luate în calcul. Prin urmare, după ce a trimis o dată cauza la rejudecare, indiferent de data dispunerii rejudecării, Curtea Supremă de Justiție nu mai poate să trimită cauza la rejudecare. Aceasta nu afectează cu nimic dreptul la apărare sau drepturile victimei infracțiunii, având în vedere că, conform art. 427 alin. (3) și art. 433 alin. (4) Cod de procedură penală, Curtea Supremă de Justiție poate organiza ședințe publice și reanaliza probele conform procedurii instanței de apel. De asemenea, noua lege nu interzice Curții Supreme de Justiție să înrăutățească situația acuzatului în urma admiterii recursului acuzării împotriva deciziei instanței de apel. Prin urmare, chiar dacă recursul ar fi fost întemeiat, solicitarea procurorului de a trimite cauza la

rejudecare nu poate fi admisă. Carențele eventuale urmează a fi corectate de către Curtea Supremă de Justiție (încheierea CSJ [nr. 1ra-1750/2023](#), para. 36).

76. Recursul este depus în temeiul art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedura penală în vigoare până la 01 septembrie 2023. Procurorul pretinde că instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel. Instanța de recurs reiterează cele menționate în para. 100 din decizia sa nr. [1ra-854/2022](#):

77. „simplul fapt al dezacordului cu motivarea instanței de apel nu cade sub incidența art. 427 alin. (1) pct. 6) al Codului de procedură penală, iar temeiul invocat de recurent că, instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel, ar trebui interpretat ca o obligație a instanței de apel să combată convingător toate argumentele din apel care, dacă ar fi admise, ar schimba soluția instanței. El nu poate fi interpretat ca obligând instanța să combată argumentele care nu pot avea vreun efect asupra soluției. Acesta este și standardul de motivare impus de art. 6 din CEDO (a se vedea hotărârile CtEDO [Moreira Ferreira v. Portugalia \(nr. 2\)](#), 2017, § 84; [S.C. IMH Suceava S.R.L. v. România](#), 2013, § 40). De asemenea, instanța de apel poate, printr-o declarație generală, să respingă argumentul invocat în apel, subscriind motivării convingătoare a primei instanțe pentru respingerea argumentului respectiv (a se vedea hotărârile CtEDO [Garcia Ruiz v. Spania](#), 1999, § 26; [Stepanyan v. Armenia](#), 2009, § 35).”

78. Pentru a califica acțiunile inculpaților în baza art. 244 Cod penal, este necesar ca prejudiciul să fie efectiv cauzat. Evaziunea fiscală presupune eludarea sau reducerea obligațiilor fiscale prin metode ilegale, cum ar fi ascunderea veniturilor, falsificarea documentelor contabile sau raportarea unor cheltuieli nereale, având ca scop evitarea plății impozitelor și taxelor datorate statului. În acest caz, inculpații sunt învinuiți de comiterea infracțiunii date prin neplata TVA.

79. Instanța de apel a constatat că nu există probe suficiente pentru a constata vinovăția inculpaților în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 244 Cod penal. În recurs, procurorul doar a enumerat lista probelor care, în opinia sa, dovedesc vinovăția inculpaților, fără însă a explica cum aceste probe combat concluzia instanței de apel. Completul nu găsește motivele invocate în decizia instanței de apel pentru a ajunge la concluzia din paragraful precedent ca fiind neplauzibile.

80. Instanța de apel a conchis că acuzarea nu a demonstrat care a fost TVA-ul neplătit ca urmare a acțiunilor inculpaților. Instanța a menționat că toate tranzacțiile invocate de procurori se refereau la bunuri care ar fi fost livrate în final către Î.S. Calea Ferată din Moldova. Valoarea lor a fost plătită integral de ultima, inclusiv TVA (a se vedea para. 28). Acest aspect confirmă că mărfurile au fost livrate către un beneficiar real, iar TVA-ul pentru aceste bunuri a fost perceput de la destinatarul final.

81. Temeiul legal pentru pornirea urmăririi penale în privința SRL „Bona Fides Intel” a constituit sesizarea Inspectoratului Fiscal al mun. Chișinău, formulată în baza unei bănuieli rezonabile privind comiterea unei infracțiuni de evaziune fiscală

de către SRL „Bona Fides Intel”. Această sesizare s-a bazat pe rezultatele unui control fiscal efectuat asupra întreprinderii respective, în urma căruia au fost identificate nereguli în modul în care societatea își înregistra veniturile și cheltuielile, respectiv diminuarea TVA-ului datorat bugetului de stat. Controlul fiscal a relevat o sumă totală de 390.162 de lei, reprezentând TVA-ul neachitat. Instanța de apel a notat că, la 28 februarie 2014, Judecătoria Centru, mun. Chișinău, a anulat decizia Inspectoratului Fiscal de Stat și a confirmat existența tranzacțiilor economice între această societate și SRL „Altris Prim” (a se vedea para. 42). Acuzarea susține că, deși instanța de judecată a anulat decizia organului fiscal, o parte din prejudiciu (245.094.71 de lei) se confirmă și prin raportul de expertiză nr. 449 din 14 ianuarie 2014, care nu a fost combătut prin raportul nr. 263 din 24 februarie 2015. Completul notează că la elaborarea ambelor rapoarte de expertiză contabilă s-a ținut cont de această decizie a organului fiscal, care ulterior a fost anulată de instanță. Instanța mai notează că există discrepanțe între sumele reflectate în actul de control fiscal și cele prezentate în rapoartele de expertiză. Conform controlului fiscal, SRL „Bona Fides Intel” a procurat în perioada 04-17 septembrie 2012 de la SRL „Altris Prim” mărfuri în valoare de 2.440.138 de lei, iar raportul de expertiză se referă la o valoare mai mică de 1.470.568 de lei, inclusiv TVA de 245.094,71 de lei pentru o perioadă mai mare 2011-2013. Având în vedere că cauza a fost remisă o dată la rejudecare și acuzarea nu a clarificat acest aspect, el urmează a fi interpretat în favoarea apărării.

82. În ceea ce privește acuzațiile în privința persoanelor fizice Cătălin Budu, Victor Conduforov și celor juridice implicate, ele au fost disjuncte dintr-o cauză penală (nr. 2013918148) pornită de Procuratura de Transport la 29 aprilie 2013. Această cauză vizează o serie de acuzații de infracțiuni grave, printre care delapidarea averii străine, spălarea banilor și desfășurarea de activități economice fictive, în cadrul unui grup criminal organizat. Urmărirea penală include și acuzații de abuz de serviciu, soldat cu urmări grave, comis de factori de decizie din cadrul ÎS „Calea Ferată din Moldova”.

83. În cauza penală menționată în paragraful precedent, Raportul de expertiză nr. 449 din 14 ianuarie 2014 servește drept probă principală pentru acuzațiile procurorului și este valabilă pentru toate persoanele inculpate. Acesta se bazează pe actele contabile și facturile fiscale ridicate de la sediul acestor întreprinderi. În cadrul expertizei contabile repetate, experții au fost solicitați să analizeze tranzacțiile realizate de către SRL „Speranța PF-Com”, SRL „Buta Plus”, SRL „Beton Industrie” și să stabilească existența unui prejudiciu cauzat ÎS „Calea Ferată din Moldova”. Aceștia au concluzionat că, în lipsa unor expuneri clare și detaliate din partea organului abilitat cu funcții de control fiscal sau alte autorități relevante, nu au fost în măsură să formuleze o evaluare precisă a tranzacțiilor și a prejudiciului.

84. Organul fiscal nu a constatat ulterior neplata de către aceste companii a TVA, care să depășească pragul minim prevăzut de art. 244 Cod fiscal. În perioada 25 aprilie 2014 - 02 iunie 2014, IFS a efectuat un control al activității economice

desfășurate de SRL „Beton-Industrie”, verificând activitatea societății pentru intervalul 01 ianuarie 2010 - 30 aprilie 2014. Controlul a vizat conformitatea fiscală a întreprinderii, în special cu privire la procedurile de decontare a TVA-ului și reflectarea corectă a tranzacțiilor comerciale înregistrate de SRL „Beton-Industrie”. Încalcări la trecerea decontărilor cu bugetul a facturilor aferente procurării de la agenți economici (SRL „Stas Agro”, SRL „Artconcept-Grafic”, SRL „Butam - Genix”) după data anulării ca plătitor TVA delin s-a stabilit. SRL „Beton Industrie” în evidența contabilă a reflectat aceste tranzacții. Controlul a stabilit că TVA diminuată în perioada de referință constituie suma de 19.240 de lei. (Vol. X, f.d. 217-229). În perioada 04 - 07 noiembrie, de asemenea 2014 a avut loc un control similar și la SRL „Buta - Plus” pentru perioada 05 noiembrie 2010 - 31 decembrie 2013, încălcări care ar prejudicia bugetul public nu au fost stabilite (Vol. X. f.d. 205-216). La 04 noiembrie 2014, IFS a efectuat un control fiscal total și la SRL „Speranța PF-Com”. Încalcările depistate sunt minore și nu sunt relevante pentru prezenta cauză penală (Vol. X, f.d. 195-204).

85. Instanța reiterează argumentele instanței de apel potrivit căreia tranzacțiile invocate de acuzare au fost încheiate până la ziua la care organele fiscale au inclus în lista delicvenților companiile cu care cele patru companii inculpate au avut relații economice. Completul de asemenea notează că grosul argumentelor acuzării se referă la încheierea tranzacțiilor fictive între companiile inculpate și alte companii. Totuși, acuzarea nu a dovedit că, ca urmare a acestor tranzacții, nu au fost plătite impozite și taxe mai mari de pragul minim prevăzut de art. 244 Cod penal.

86. Administratorului SRL „Irmacom - Prim”, Carabet Andrei, i se aduc acuzații conform cărora, în perioada 2011-2012, a semnat contracte de vânzare-cumpărare cu SRL „Speranța-Farm”, având o valoare totală de 5.569.558 de lei. Aceste tranzacții sunt prezentate ca fiind fictive, fără ca livrarea bunurilor să fi avut loc efectiv. Completul observă că această este singură întreprindere delicventă căreia i-au fost aduse acuzații de către organul de urmărire penală. Acuzarea se întemeiază pe același raport de expertiză nr. 449 din 14 ianuarie 2014, în lipsa unui control fiscal. În cadrul unei cauze penale deschise de Procuratura Buiucani la 02 mai 2013, în temeiul art. 244 alin. 2 lit. b) Cod penal, au fost incluși peste 40 de agenți economici, inclusiv SRL „Irmacom - Prim”. Una dintre măsurile dispuse a fost efectuarea unei expertize contabile pentru a determina eventualele prejudicii aduse bugetului public de către această întreprindere (a se vedea para. 44). În urma acestei expertize, s-a concluzionat că, pentru perioada 01 ianuarie 2011 - 31 august 2012, SRL „Irmacom - Prim” nu a prejudiciat bugetul public.

87. Prin urmare, recursul procurorului nu se încadrează în art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală.

88. Din motivele expuse *supra*, în conformitate cu art. 432 alin. (2) pct. 3) din Codul de procedură penală,

COMPLETUL, CU UNANIMITATE DE VOTURI,

Declară inadmisibil recursul procurorului în Procuratura de circumscripție Chișinău, Dorina Tăut, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 23 noiembrie 2021.

Încheierea este irevocabilă.

Președinte

Stella Bleșceaga

Judecători

Vladislav Gribincea

Lilia Roic-Botezatu